

Propietaria d' un estanch,
 que fora una gran amiga...
 pero, ¡fillets meus! pessiga
 ab mes malicia que 'l cranch

LOS TOCINAYRES

La denominació de *tocinayres*, que donem als yankis es, per, cert, justificada.

En los Estats Units y especialment en Chicago, lo comers de tocinos es un dels mes importants, ab la particularitat, de que no 's distingeixen sols los yankis en lo explotació de la carn d' aquets sabrosos paquidermos, sinó que 'l comers de bous y moltons alcanza també xifras verdaderament fabulosas.

Quatre cents mil vagons portan anualment á Chicago los animals vius, per enviarlos, ja morts, á diversos punts, per cincuenta vías ferreas diferentes.

Los escorxadors ab que conta Chicago son numerosos.

Alli hi ha grans dipòsits de bestiar, que ocupan 150 hectáreas al Sud de la població, distribuïts en 8300 corrals, dels que 1800 están perfectament coberts y en los que 's pot rebre al mateix temps per medi de 32 kilòmetros de carrers y 240 kilòmetros de rails 25.000 bous, 15.000 moltons y 150.000 tocinos.

En aquets dipòsits hi ha ocupats de 18 á 25.000 homes, entre 'ls que 's reparteix lo treball del dia y de la nit y l' import de quins jornals no baixa de 625 millóns de francs.

Durant l' any 1898 ingressaren en los esmentats corrals 3.700,000 bous y badellas, 3.500,000 moltons y 8 millons de tocinos.

En los escorxadors de Chicago, tot s' aprofita: la sang, los ossos, las banyas, y trossos de pell que produheixen anualment 6 millons de kilos de gelatina.

Lo carnicer mes important de Chicago, Armour, ell sol, emplea sis mil homes, per matar, esquarterar, preparar y remetre llart y carn de bou, arriant l' import de las expedicions á tres millons de dollars.

La manera de funcionar dels escorxadors en qüestió es sorprenent: á ma esquerra, 'l tocino, al centre, 'l cilindro; tres cops de pistó, un grinyol suprém, y á ma dreta apareixen las salsitxas...

Aquesta manipulació té, no obstant, preparacions un xich complicadas.

Primerament l' inspector de carns, declara 'l tocino propi pera l' alimentació.

Per medi d' un ganxo 's la pujar rápidamente al tocino, hasta 'ls departaments superiors.

En aquets departaments hi ha una barra de ferro que corra ab una lleugera inclinació d' un cap á l' altre de la pesa. Lo tocino es passejat, sempre penjant del ganxo, y rebent de tant en tant, fortas patadas de la barra de ferro, que 'l de xan masegat.

En lo primer paro, se li obra la gorja; la sang que raja en abundancia va á parar en un recipient situat sota la barra de ferro.

Lo segon paro es prop d' una porta. En aquet moment la víctima lluyta ab la mort, fent extremituts, derramant la última gota de la seva sang. S' obra la porta per donar pas al tocino, y aquet va á parar á una piscina d' aygua bullenta, ahont acaba la vida.

Luego es tret del bullidor, per esser instalat sobre

una taula, en la que una máquina moguda pe 'l vapor lo repela, lo rasca y 'l neteja.

Acte seguit se li talla 'l cap, se li treuen las entranyas, se 'l trosseja, y 's separa la cansalada y 'ls pernils. En l' escorxadors, cada operari, fa sempre la mateixa feyna, una feyna senzilla, lo qual dona per resultat que las operacions se practiquin ab assombrosa llestesa. D' aquet modo s' arriba á preparar set tocinos per minut á casa 'l carnicer Armour.

En los escorxadors d' aquet butxí de bestiar, se mata als bous per un procediment menos repugnant que 'ls tocinos.

Sobre una senzilla construcció de planxas de ferro, se passeja gravement, tot cantant, un home en mànegas de camisa... Porta á la má una carrabina...

Desde son lloch, domina un gran número de corrals.

Los bous al sentir lo cant, aixecan lo cap; allavors l' home esmentat envía una bala al mitj del front del bou que millor li plau. L' animal cau mort. Durant 5 ó 6 mesos de l' any aqueix subjecte mata de 300 á 600 bous cada día.

Un altre sistema igualment empleat, consisteix, no en fustellar l' animal, sino en matarlo d' un cop de mall.

Lo consumidor que visita 'ls escorxadors de Chicago, aburreix per molt temps las salsitxas y 'ls palpissos.

Y no n' hi ha per menos.

Aquells interminables departaments, ahont se veuen penjats ab ganxos á milers los caps de bestiar que semblan mirar al visitant ab sos ulls mitj-oberts, fan feresa; las orelles tiradas endevant, donan als caps morts una expressió terrible...

Pero 'ls comerciants no poden pararse en aquestas petitesas.

A pesar de que alguns sabis han dit, que l' aparato digestiu de l' *homo sapiens* s' avè sols á una alimentació purament herbívora, lo *certus* es, que 'ls homes de la generació actual, prefereixen un tall de pernil ó un bon bistech á un plat de cols, y si ho pagan, es precis donarlos gust.

¿Qué mes voldrían los pobres animals conduhits al escorxadors, sino que 'ls homes nos alimentessim d' herbetas...?

Pero ab lo desitj han de quedarse... y 'ls carnicers fan tot l' any, lo seu agost.

Acudit

En una reunió discuteixen dos amichs sobre lo verdader significat de las paraulas *desgracia* y *accident*.

Intervé un tercé y 'ls hi diu:

Suposeus que aneu á bordo d' un vapor y que la vostra sogra cau al mar, será un accident. Suposeus que luego un mariner s tira á l' aygua y salva á la víctima, será una desgracia

J SEPH M.ª FELIU.

— A UNA MORENA —

Sorprés de tú he quedat, á fé, m' aymía,
y encar' mes que sorprés, desenganyat,
y al veure clar ton joch á l' alta escola
confesso que ab salero m' has burlat.

¡Ves qui ho haguera dit! Una noyeta
mode'o per bufona y o demés,
admirada per mi mes que cap dona,
donarme tan gran xasco com si res.

Comprench qu' aquell posat sols enginy era
y aquella preferència fingiment;
convits y parauletas encubiertas
resultan cap al últim fum y vent.

Jo creya en lo mirar de tos ulls negres,
jo creya de ta boca en lo somís
y pensant que podias serne meva
passava algun ratei bastant felís.

Felís tenint en compte ta ignocencia,
felís, tos precedents considerant,
felís creyentne ¡tonio! en ton criteri,
felís en ton cor verge confiant.

No 't nego que m' has fet molt gran ferida,
ferida que per mi será salut;
ab poch esfors t' arrenco d' allá 'hont eras,
mes tart pot'er no haguera ja pogut.

No 't tinch malícia, noya, indiferencia
tan sols m' inspirarás; pots ferne estat
Deu vulgui que ab aquell á qui tu estimis
no 't passi lo que á mi ab tu m' ha passat.

JAUME VILARÓ.

Cantarelles

Quan llensa crits la cigala
las figas var' á grapats,
quan á casa ho fa la sogra
lo que van son... plats pe 'l cap.

Prevé una regla cristiana
que 'l dejuni guanya 'l cel
y com soch mestre d' estudi
jo 'l tinch ben guanyat ¡Ja ho crech!

Per singular un parayguas
que tinch fa cinch anys ó sis;
quan lo trech per molt que ploqui
surt lo sol tot desseguit.

Si possible fos entendre
al naixe lo que es la vida,
quants foren que despreciantla
per morir no mamarian.

Quan rensix la primavera,
digna mare de las flors,
renaix també, hermosa mía,
un vespè que tinch al col.

A. RAMPÉLLS

CHINA

Interessant llibret d' actualitat contenint gran copia de *Datos geográfichs, polítichs, etc.* del Imperi Central Assiátich, una relació detallada de la insurrecció dels *boxers* y *mutansas dels cristians* seguit de un *estudi del fumós problema xino-europeu*.

Consta de 16 planas ab numerosas ilustracions de *personatjes, tipos xinos y extrangers, defensa desesperada de la Legació Inglesa, combats, etc. etc.* y un **MAPA COMPLERT** del teatro de la guerra, l' únich públicat recentment á Espanya,

PREU 15 CÉNTIMS

NOTA: Essent limitat lo tiratge del follet **CHINA** encarreguem als venedors y còrresponsals, que no s' adormin en los pedidos, pués no n' hi haurá per qui 'n voldrá.

Dirigirse pe 'ls pedidos á

RAMÓN ESTANY - S. Ramón, 6 - BARCELONA

CHINA sortirà próximament

LA TOMASA
À LA SORRA

—Vestida aixís, m' enamora
ab termes espatarrants.
—¿Oy qu' es mono? Tres pessetas
va costarme en els Encan's.

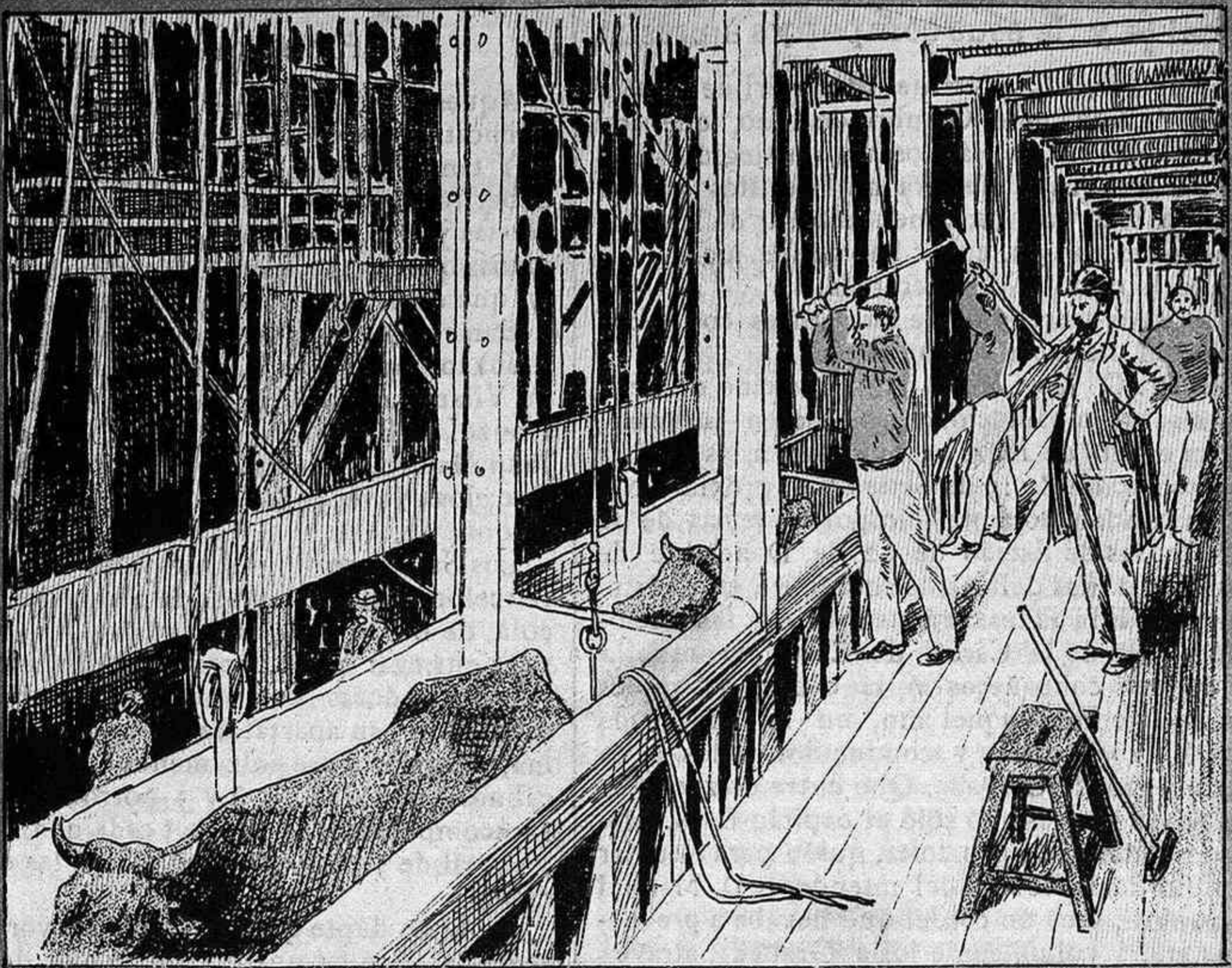
Avants de fé 'l capussó
sempre hi resa un' oració.

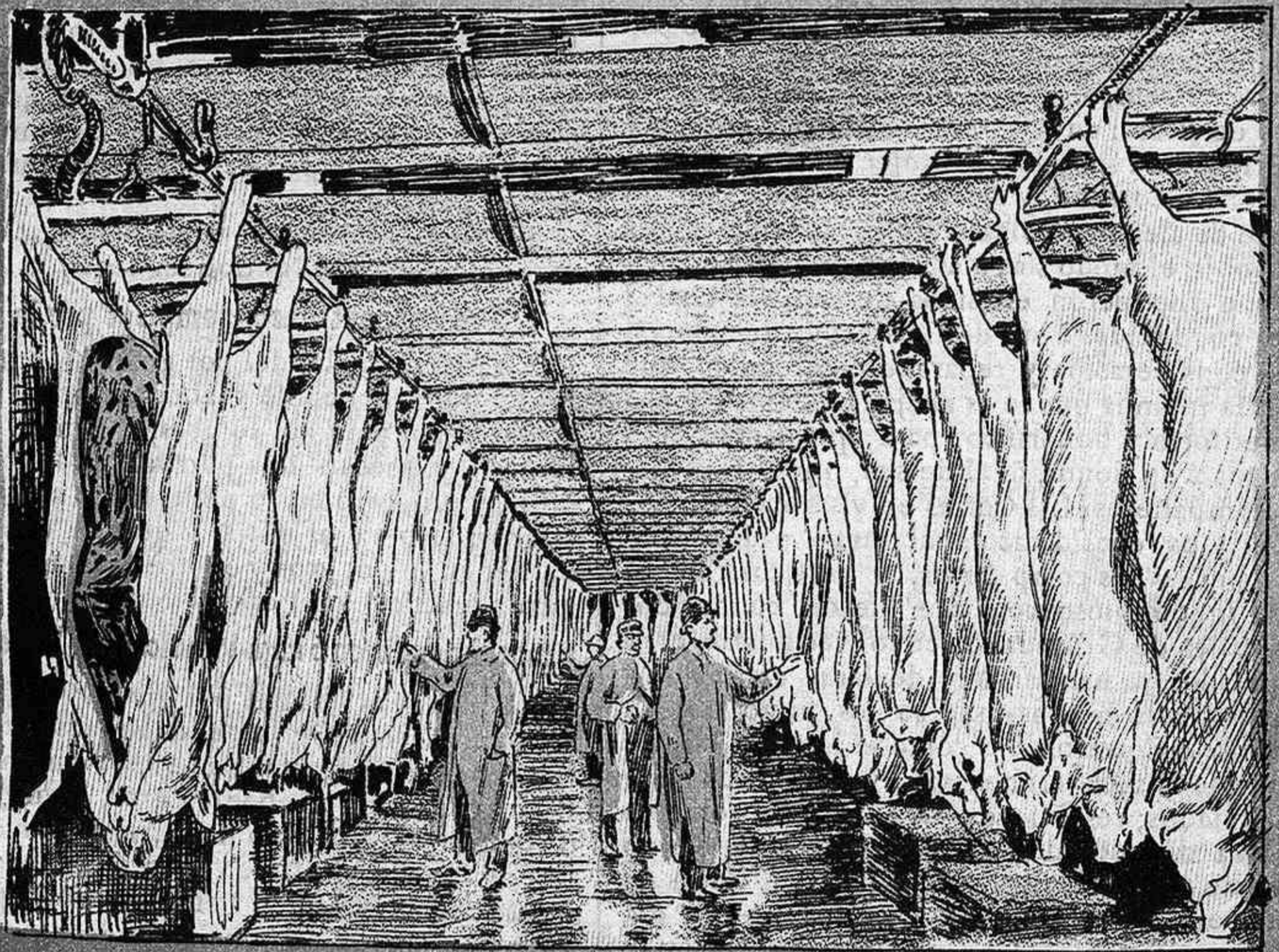
—¿Saben perque 'ns estèm tant quietas?
Perque 'ns está retratant el ninotayre de LA TOMASA.

Hapost

LOS ESGORXADORS DE CHICAGO.

L'och ahont se mata 'ls bous á cops de mall.

Inspecció dels tocinos.

H.F.

Curiositats

Un alcalde y 'ls seus companys à presiri

Per una curiosa Circular del Ministeri de Gracia y Justicia, de fetxa 29 d' Octubre de 1820, que copiem à continuació, veurán los nostres llegidors que à principis d' aquet sigle, era mes perillós qu' ara 'l formar part d' un Ajuntament à pesar de las inspeccions gubernativas, que s' han fet de moda.

Diu així la circular de referencia.

"Los señores secretarios de las Cortes con fecha 16 del actual me dicen lo que copio:

"El Dr. D. Josef Maria Jaime, vecino de Granada, y alcalde constitucional que fué en la misma ciudad en el año de 1814, ha espuesto á las Cortes en representación de 19 de Setiembre próximo pasado, que condenado á presidio por sentencia de la junta de causas de Estado de 22 de Diciembre de dicho año, sin mas delito que su amor á la Constitución y decidida adhesión á las nuevas instituciones, fué sacado de la Cárcel de Corte de aquella ciudad con sus compañeros en la causa, individuos del Ayuntamiento de aquel año, en la madrugada del 4 de Marzo de 1815, y conducidos todos á un cuarto de legua de Granada. Que entre diez y once da la mañana se presentó solo el capitán D. N. Morales, comandante de la escolta, quien para ejecutar la orden que decia llevaba del intendente D. Manuel Inca Inpangui, sacó un cordel que llevaba á prevención, los ato, y volvió con ellos á Granada, atravesando las calles principales, hasta llegar á la otra cárcel, donde estaba la cuerda de malhechores, con quienes reunidos, los volvieron á sacar por las calles públicas en medio de un numeroso concurso atraído por tan escandalosa novedad; y pasando por una casa fué conocido de sus hijos, que salieron á los balcones, y empezaron á llamarle repitiendo el nombre de padre; cuya circunstancia y la de haber caído privada de sentido su mujer en aquel acto, lastimaron su corazón, y agitaron su alma con un contraste de afectos. Y llamando la atención de las Cortes sobre el modo singular, ignominioso é infamante con que fueron estraidos de aquella ciudad para ser conducidos á sus destinos, pide que tomándolo en consideración y reparando del modo que estimen la infamia que le es aneja, se dignen declararle meritorio y honorífico, para que jamás sirva de mancha á su honor, ni al de sus hijos, familia y demás compañeros. Las Cortes en vista de esta exposición, y en consideración al largo padecer del Doctor Jaime y sus compañeros, y particularmente al modo ignominioso con que fueron conducidos por las calles de Granada, de cuyo vecindario eran tan conocidos, se han servido declarar meritoria y honorífica, tanto la causa que se les firmó por su adhesión á la Constitución, como el largo é injusto padecer que han experimentado, y el modo con que fueron tratados; resolviendo para la mas solemne publicidad de esta declaración que el Gobierno mande que en los libros de la cárcel de Corte de Granada, en los del presidio y en el proceso ó expediente se ponga nota bien espresiva de ella, y se publique dicha declaración en el Ayuntamiento á puerta abierta formalizándose la correspondiente acta, y dándose á los interesados los testimonios que

soliciten, á fin de que sus hijos y descendientes tengan de las Cortes este auténtico testimonio como timbre glorioso de su patriotismo."

Problema peliagut

Aquest es lo titul que donavam al trenca-closcas publicat en nostre número anterior.

Y tan peliagut era 'l problema, que á pesar d' haber rebut varias solucions, las unas son incompletas y las otras, que consignan los dos procediments que demanavam, s' apartan de las condiciones en que devian ferse las oportunas operaciones.

Han remés solució á un sol procediment (llarch ó breu) los Srs. P. de V., de Barcelona; Anton L. H., de Vilanova y Geltrú; Rafel Galup, de Valls; Manel Iranzo, de Barcelona; Joaquina Casanovas, de id. Joan Manonellas, de Lleyda; Narcís de Pich, de Mataró; Joan Jovè, de Valls; y Joan Figueras, de Barcelona.

Los Srs. Mareelino Aragay, de Rubí; E. F., de Barcelona; Joan Cerdans, de Sampedor; y Joan Escollà, de Barcelona; han indicat dos procediments pera entregar quatre porrons de llet á cada una de las compradoras. com nosaltres proposavan, pero tots ells s' han apartat de las condiciones del problema, puig parlantse solzament en aquet de 3 pots de cabuda respectiva 8, 5 y 3 porrons, fan apareixe á las compradoras ab un pot cada una, lo qual dona un total de 5 pots, que usan pera las distintas operaciones.

No hi ha dupte que 'ls quatre senyors últimament esmentats han fet una divisió exacte dels 8 porrons de llet per dos procediments distints, pero cert es també que en las diversas operaciones han fet jugar dos pots qu' ells s' han inventat y que nosaltres no vam citar al plantejar lo problema. Si aquets dos pots qu' ells han anyadit, haguessin servit sols per abocarhi la llet terminadas las operaciones, res tindriam qu' objectar, pero haventlos usat avants de contenir quatre porrons de llet cada un, dos dels pots que tenia la pagesa, la solució que 'ns envian no es aceptable.

Tal com lo problema venia plantejat, no hi caben mes solucions que las dos següents:

Procediment llarch; empleat per la pagesa

Ab part de ia llet del pot gros, s' ompla 'l petit; la llet qu' aquet contè s' aboca al mitjà; torna á omplirse lo pot petit ab lo gros; s' ompla lo mitjà ab lo petit, y quedan dos porrons en lo gros, plé 'l mitjà, y un porró en lo petit; luego s' aboca 'l mitjà al gros; lo petit al mitjà; y quedan quatre porrons de llet en lo pot gros y quatre en lo mitjà, després d' haver practicat vuyt operaciones.

Procediment breu ó siga l' indicat per las compradoras

Ab part de la llet del pot gros, s' ompla 'l mitjà; ab lo mitjà, lo petit; la llet d' aquet se torna al gros; los dos porrons de llet que quedavan en lo mitjà, s' tiran en lo petit; s' aboca 'l gros, al mitjà, s' acaba d' omplir lo petit ab lo mitjà, y quedan un porró de llet en lo gros, quatre en lo mitjà y tres en lo petit, bastant sols ara tirar la llet que contè 'l petit al gros. y tindrem quatre porrons en lo gros y quatre en lo mitjà, després d' haver practicat set operaciones.

Encare que 's tracti de llet, aixó es mes clar que l' aygua.

Cinematógrafo Barceloní

VI.

EN GIRONA POBRE

D'aque ls temps ¡ay di xosos! en que un jornal guanyava de morros a la caixa, componedor al puay, no en guardo ja en ma pensa, ni la mes lleu memoria' que aquells temps ¡ay! ditxosos, avuy son massa lluny

Per pinxo dias l' ofici, los meus companys tenianme y arreu me davan fama de llarch ¡de llarch y net! Jo 'm treya setmanadas que avuy ja no s' estian llavors lo ser tipógrafo, encar Deu n' hi dore!

Per feynas de remendo, tenia gust y trasa; per feynas de diari, cullia com ningú, Jo 'm feya setmanadas de deu y do ze duros, y aixis may me n' anava, llavors, al llit dejú.

¡Pro que hi farém? La mandra un dia va tentarme vaig veure que 'n Girona, guanyávals descansat y vaig darmen vergonya de ser menys que 'n Girona y d' aquell jorn, Girona lo pobre, m' ha quedat.

Llensant á mar las pinsas y 'ls galerins enlayre tirí á la claveguera lo meu componedor y desde aquella fetxa á l' art vaig dedicarme de passejar las Ramblas igual que un gran senyor.

Ma vida es tan senzilla que mes qu' un tarambana semb'o un anacoreta d' aquells del temps antich No visch d' arrels y d' herbas mes si de café y puros Si ells del mon se 'n reyan, també del mon me 'n rich

Me 'n rich quan considero, -sentat á una cadira d' aquellas de la Rambla ó bé en un banch del Parch que tots trehuen lo fetje, súan y s' atropellan y 'l pa que aixis s' afanyan lo pagan bea amarch.

Jo no, com l' aucell lliure me llevo quan me sembla passejo si m' agrada, si estich cansat m' assech, quan tinch tabaco fumo, quan tinch menjá m' atipo y quan la set m' apre a, allá ahont me trobo, bech

No tinch dona que 'm renyi, ni fills que m' atribulin, ni pares que 'm reprenguin si jo 'ls dono fatichs. No tinch amists fondas, companys ni parentela ¡Aquells que 'm donan cèntims son mos parents y amichs

Ab mi hi podrán fer b'o na aquets esperits pobres que diuhen que la vida s' enclou en lo treball y creuhen que no gosa al mon y no sossega aquel que no s' afanya piyor que cap caball.

Ah no, d' aixó 'n protesto. L' objecte de la vida jo crech que s' ha d' enciourer en la contemplació Al mon hi ha molt per veure, aquel que sempre trasca ni gosa, ni disfruta, ni tasta lo milló.

Jo miro per exemple los arbres de la Rambla com brotan y rebrotan seguint las estacions..... Jo faig estudis sèrios de la Naturalesa y admiro de las cosas las mil transformacions.

Filósop com D'ógenes (si bé sense llanterna) observo á tots quants passen, llegint sos pensaments, y á voltas 'ls aiuro y 'ls faig alguna prèdica y á voltas 'ls pregunto si portan sentiments.

Si be molts me contestan donantme aygua calenta, en cambi altres mes pródichs obran son ouixacó y qui un ral, qui deu cèntims, son molts los que m' ajudan y per' que jo 'm passeji, pagan contribució.

Ab un café al mitx dia y un altre café al vespre, ab un llonguet d' á quarto y un puro com á tall ja tinch tot lo que 'm falta per fer marxar la máquina y corre nit y dia la Rambla amunt y avall.

Un bastonet m' ajuda á fer la eterna vía del meu pelegrinaje, servintme de bordó.... Un terno de llani la cubreix mas formas míseras y quan lo fret apreta, no 'm falta 'l meu paltó.

Jo adorno nostra Rambla ab ma figura esquálida y als forasters se 'm mostra com son milló ornament y soch un personaje digne de la llegenda y sense mi la Rambla 's mor d' anyorament.

Amunt y avall passejo com ase roda - sinias y aquell que vol trobarme de día com de nit; no té mes qu' arribarse á quaisevuga Rambla y digui si no 'm troba, qu' estich malalt al llit.

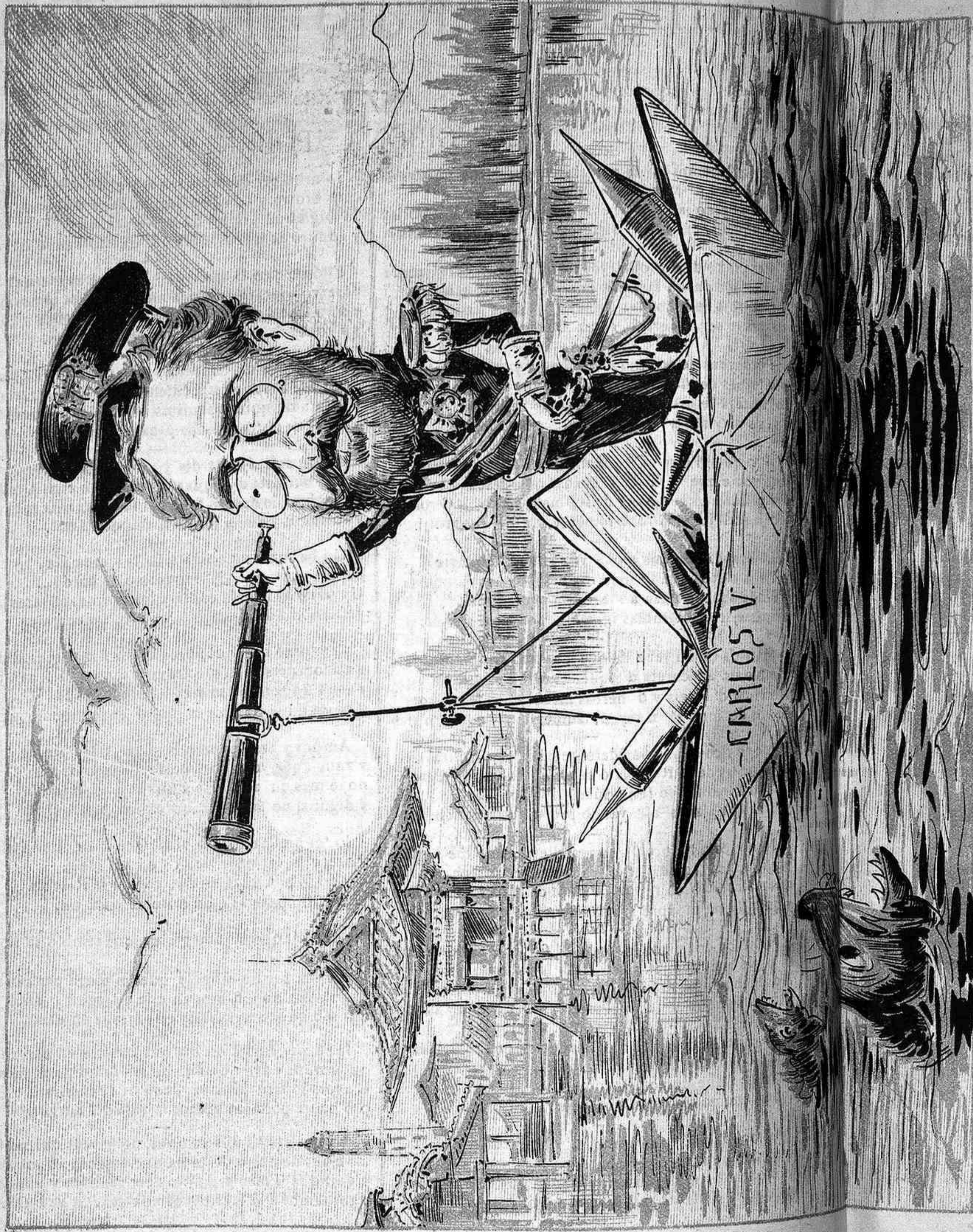
Jo 'm prech aixis la vida. Que s' amohinin altres darrera la fortuna, de rás d' un ideal, per mi tota la ditxa está en rondar la Rambla pegantli pipadetas á un puro de mitx ral.

M' han dit que m' amagreixo, que semb'o ja una mó-mia que visch per un miracle, que 'm moch per caritat, pro 'ls tals no reflexionan que de seguir l' ofici qui sab quants anys faria que fora ja en errat.

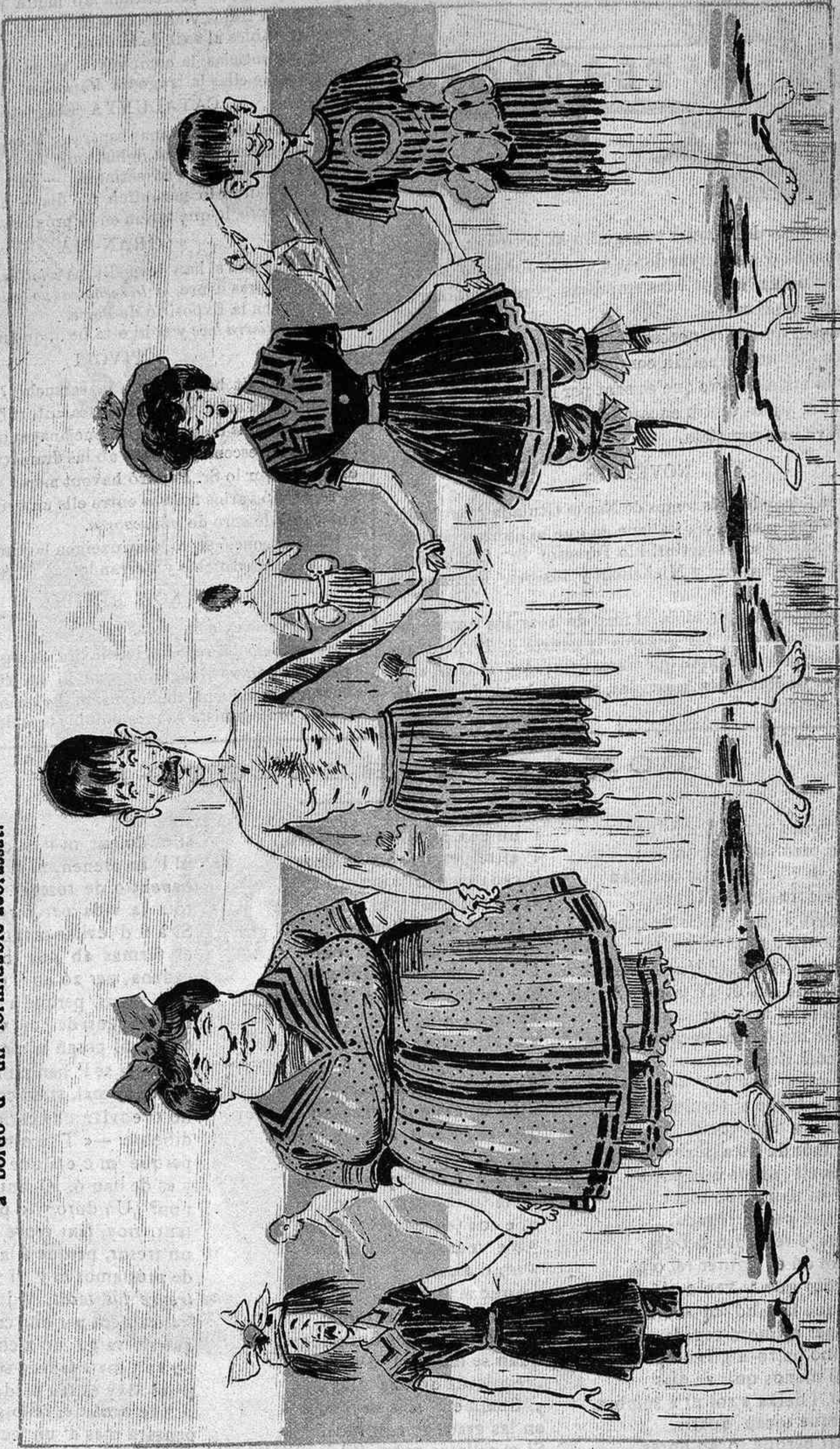
Ja sé que vindrá un dia que aquesta vil carronya qu' amunt y avall passejo dirá; - Ja no puch més - L'avors jo faré m'ús pe 'l coll de la camisa... pro hauré portat al menos la vida de l' burgés.

Y 'l jorn que 'ls ulls acluqui, no havent qui las hereditas cius de nostra Rambla que vinguin ab mi al clós, y vul que 'l meu sepulcre - per cèntich y simbóich - sigui també á la Rambla al mix del Pla de l' OS.

M. RIUSECH

Una mala noticia pe 'ls xinós. Sembla que las grans potencias han conseguit la valjosa intervenció del invicte marino Kim Phela, qui's proposa presentarse en ayguas de Pékín a bordo d' un formidable acorassat.

—¿Preguntan qui som? Jo soch en Bonifaci Badell, fabricant d' aixelles torradas y de mongetas cuytas del carrer Groch que are surto de l'aygua en companyia de la Budella y dels tres Badellets.

de que hi entrém en sortim: Agarradets de las mans

Poca cosa de novetat se registra la setmana passada si be no es d' estranyar donat á que la forsa de la calicula no deixa humor á las empresas pera combinar ni preparar espectacles.

Creym que se fa necessari un repós nocturn, en los teatros que no reuneixin condicions suficients pera respirar la mica d' ayre que se sent per las nits.

Ab tot, algún teatro encare ha donat senyals de vida, y allá va una revisteta.

NOVETATS

Ab la llegenda dels temps de Nerón titulada *¿Quo Vadis?* debutá una companyia italiana en que hi figuran artistes molt notables sobresurtint hi lo Director Sr. Lombardi y las Srtas. Berna dini y Micheluzzi y los Srs. Ferrarese y Gherardini.

La obra sigué aplaudida al final de tots los actes, que casi son tants com los quadros (y consta de 10) pero creym que per l' assumpto que tracta qu' es lo *triomf del cristianisme*, tractat hasta la sacietat, no será obra de durada en los cartells.

¿Quo vadis? está presentada ab molta propietat principalment en trajos y aqueixa será una de las circunstancias favorables al exit de la obra.

Segons noticias la companyia te en preparació altrás obras, entre ellas la tragedia *Messalina*.

CATALUNYA (Eldorado)

De dia en dia hem ana' esperant l' estreno de *El loco Dios* que definitivament debia tenir lloch dimars passat.

La festa de la present setmana, — per lo que s' ha fet precis adeiantar lo períodich nu dia, — 'ns priva de poder darne compte, lo que tarém en la próxima.

GRAN-VIA

A la francesa s' han despedit los *criollos* y *Juan Moreira*, lo qual á horas d' are, si las crónicas no mienten ja es á fer diabluras en la Exposició de Paris.

Séale la tierra leve y si hi e tá be... que no 's mogui.

TIVOLI

Notable exit ha' alcansat la sarsuela *La chent del tro* sent la lletra original del Sr. Escalante (fill) un t pich quadro de costums de la regió valenciana estant molt ben enllasadas las escenas còmicas ab las dramáticas. De la musica n' es autor lo Sr. Peydró havent meres ut los honors de la repetició varios trossos entre ells un original schotisch que canta lo coro de *planxaoras*.

En la execució se hi distinxen la Srta. Gorina y los Srs. Angeles, Sanchis y Ferrando.

NOU RETIRO

Entre varias y conegudas operetas, s' ha donat alguna representació del repertori de la Sra. Saroglia, que son las óperas de género lleuger, en que hi ha tingut calurosas ovacions, mereixent mencionarse *La sondmbula* en la que fá de la protagonista sa mes notable creació.

DONAS Y RELLOTGES

Las donas per mil motius las comparo ab los rellotges: per un de bò, cent que semblan el del escorxadador d' Horta que anava à tres quarts de quinze y no tocava quarts ni horas. ¿Qu' es un rel o ge? Una capsa tancada: un meló. ¿Y la dona? si fa no fá lo mateix: un altre meló, una incògnita, un àncora línea recta, si 't creus al que te l' ha endossa; pero que luego t' resulta un' àncora línea torta, que, á més de no assegurarátela, no sabs els rubins que porta ni si l' hi haurás de tocar el registre per reirógada. Los que 's recordin del dia que van dú e primer rel o ge y del jorn que 's van casá. dirán que la rahó 'm sobra. Quan per primera vegada un cronómetro algú compra, dura al menos quinze dias que no 'l deixa á sol ni á sombra, ara porque tocan quarts, mes tart porque tocan horas,

l' un cop porque son las deu, l' altre porque son las onze, á cada instant l' examina, continuament l' hi don corda y tant l' espiral forceja que á la fi trencarlihi logra. Un dia observa al obrirlo que va bastant fluix de molias, vol' arregarlo, l' hi cau y al arreplegal s' adona que té un gros bony á la tapa. En adobs y pessas novas s' ha de gastá un dineral; pero eli, tossut, sempre 'l toca y, com altre Carlos quint no 's treu del cap la caboria de ferlo aná exactament que com els demás del pob'e. Ab e temps cessa 'l deliri y un dia parat ja 'l troba porque al anasen al llit el pinso no l' hi cargola; després ja sols els diumenges, quan se muda se 'n recorda, luego cada quinze dias y, finalment, sols se 'l posa en las grans so emnitats. Si el rellotge es bo, l' hi robán;

si es do ent, ni l' hi camb'an ni l' hi prenen, ni l' hi compran, haventlo de rosegat tota la vida per forsa. Si à fi d' evitar caygudas, el fermas ab una bona cadena, per xó no 't creguis tenil segur, porque à l' hora menos pensada pots veurer que t' hi posan la ma á sobre ó que ja se l' han pulit; y menos mal, si un cop fora, no t' envían una carta dihente: — « T retorno 'l rellotge porque 'm c'eya que era d' or y es de llauió. ¿Quant te costa nou? ¿Un duro? No presumis tant, noy, fent veure que portas un tresor, porque á la caixa de préstamos ni l' hi volen treure las tacas, y jo, francament per una cosa que no valgui un xich la pena no vull mala fama á sobre » — ¡Pse! May es tan perdut l' ase, si 't retornan el rellotge, pensara mes d' un lector; pro ¿y quán te tornan la dona?

M. BADIA

LA TOMASA

UN MINISTRE D' HISENDA

Ell no entendrà en ecuacions,
ni en binomis, ni en arrels,
pero per claras rahons
es un *ministre de pels*.

Campanadas

No se si están enterats vostés de que la *Navegació Aèrea* ja es un fet.

Vull dir que ja no son romansos de 'n Julio Verne.

¿Se 'n volen convence?

Suscriguinse á la empresa d' explotació, pe 'ls titols de 100 ptas que vulguin, desemboisables al acte (que aixó es lo principal) y... ja son enlayre.

Com que 'l viure aquí baix es un impossible, se fa indispensable la vida d' aucell ó la vida en globo dirigible.

Perque diuhen que la direcció dels globos ó d' aqueixos barcos aèreos no es camama, á fé de Juandó: pujan y baixan com la *Bolsa*.

L' únich inconvenient que hi ha es que l' encarregat de la suscripció pública oberta pera realisar la *Navegació Aèrea* es un tal senyor Romero.

Y 'l nom de *Romero* es de mal agüero.

L' únich que coneixém sempre vol navegar per l' atmósfera del Poder.

Y ja ha perdut lo timó, per discursos que enlayri.

✱

¡Jerusalém, Jerusalém! Com mes aném..

De modo y de manera que 'l delegat que 'ns envia 'l Govern pera fer dissapte á la Casa Gran es un tal *Corcova*.

Mal fet.

Perque cap geperut se veu 'l gep, y pot trobar *corcovats* los serveys administratius de nostre Ajuntament, sense adonarse de que 'l servey d' inspecció que ell realisi ha de ser defectuós per forsa, si honra al seu nom

Y trobará geperuts á tots nostres edils, ells que son. tan drets é iguals.

Es que 'ls hi volen mal.

Lo que deya aquet dia un d' ells que té una mina á *Moncada*:

—Si haguessin enviat al senyor *Corcova* quan era arcal de 'l senyor *Coll* y *Pujol*, encare'...

Hauria estat mes en caràcter y la visita hauria sigut mes justificada.

✱

Els nostres diplomátichs al extranger s' esforsan pera tornar á Espanya *su antigua grandeza y esplendor*.

Després de la diplomacia (?) del primer marqués de *Muni*, nostre representant al Africa ha coneguit del Sultá del Marroch. ¿may dirán qué?

Que poguem aná. busca aygua ab 'ls cantis á una font d' aygua tébia ahont s' hi rentan 'ls peus 'ls riffenyos, situada mes enllá de la linea divisoria...

Deu lo fassi bó, senyor *Ojeda*.

¡Que 'n fá de temps que no bebém á galet!

✱

Ja estich mes tranquil.

Aqueix altre dia va arribar sens' novetat á San Sebastian la famosa esquadra de 'n *Cámara*.

No 'ns creyam pas ue hi arribés sense novetat estant tant débil com está d' ensá que 'n *Cámara* ó en *Cambrá* la cuyda.

Vetaqui perque la tenim tan escorreguda y escorripiada.

¡Si sempre vá de *cambrá*...!

✱

Ja tenim un nou quefe de policia ab lo calificatiu de inspector de primera.

Molts se creyan que era aquell *Miró* cabecilla d' insurrectes á Cuba; pero es un altre *Miró* que havia sigut capitá de guerrillas.

No vol dir res; es igual.

Mes guerrilleros que 'ls seus nous subordinats quan fan corre la *tranca*, no crech que aquells ho fossin.

Y mes guerrilleras que las del ram d' *Higiene* que ell inspeccionava, no crech que se 'n trobin.

La qüestió es que sápigam deixar ben *plantada* la seva gestió com lo seu antecessor.

Que com á quefe de policia era de lo mes decent y digne qu' hem tingut.

A pesar de las planxas que li havia fet cometre l' *hermano*.

✱

Noticia sensacional:

Lo viscomte d' *Irueste* se ha separat de la majoria del Congrés.

Si fessin com ell tots 'ls demés padrastrs de la patria y tots *l-tros* de las minorias, pares y padrins tots plegats del parlamentarisme, *vulgo*, xarlatanisme espanyol, s hauria salvat la Espanya.

Es dir; com que 'ls oradors del Congrés fan com las xinxas que 's reproduheixen maravellosament, no creyém que 'ns hi poguessim salvar del tot, á pesar de desertar tots 'ls *Iruestes* haguts y per haver.

Perque encare que se 'n vagin *ls Iru-estes*, quedan 'ls *Iru-eses* y 'ls *Iru-aquellos*.

Que tots plegats son de *Antequera*.

✱

Lo restabliment de las garantias constitucionals sembla que s' acosta á passos agegantats.

Francament, á nosaltres ens té sense cuydado.

Com que ab garantias ó sense, ja hem perdut *loc redit* en tot lo referent á nostra llibertat, tant se 'ns endona tenir garantias d' aqueixas com no tenirne.

Además; nosaltres quedém garantits per ells pero ¿á n' ells qui 'ls garantisa?

Tenen menos crédito que nosaltres.

✱

¿*Quo vadis?*

Que vol dir: no vadis poble barceloni, y cap á *Novetats* falta gent.

Veyam si aqueix triumf del cristianisme será per l' istil del obtingut á *Xina*.

Es dir un daltabaix.

No es que ho desitjém, naturalment; sino que la fama d' aqueixas companyias que van de pas á la *Exposició de París* resultamolt *criolla*.

En *Juan Moreira* 'ns guardarà de mentir.

✱

Ja han fet desapareixe de dintre 'l port tots los *viveros* y criaderos de ostras que d' navan vida á unas quantas families que han quedat á la miseria.

En cambi hi han altres *viveros* dins de la Junta d' *Obras del Po t* que están en port segú.

Lo port del centralisme burocrátich... qu' es lo port de salvació de totas las oficinas dels ports d' Espanya.

✱

En las moltes agrupacions catalanistas que hi ha escampades per Catalunya sabem que regna forta maror comentantse en general de una manera poch favorable l'anada á Madrid de la Junta Permanent y parlant en representació de ditas entitats que res ne sabian oficialment, ni 'n saben res á horas d'are, d'aqueix *pastel* en forma de *rodas de molí* qua tractan de endosalshi. Tant es aixís, que moltes d'ellas están buscant la forma de rebelarse contra dita Junta que clarament se veu que ha obrat á instigacions de personalitats completament ajenas al Catalanisme.

A fè de bisbe, no mentim.

Y qui no ho vulgui creure, pitjor per ell.

¡Encare dirán que la vigilancia municipalea á Barcelona es un mito!

Que ho pèguntin á n'aquella lletera de la Plassa de Sant Jaume que dias endarrera li varen desar tant ben desats tots los utensilis y artefactes de son punt de venda á dintre mateix de la Casa Gran, que no 'ls ha trobat ni á dalt ni á baix, á pesar da registrar tots 'ls recones y reconets de aquella Gran Casa.

Proposém pe 'ls municipals de guardia un porró de llet per cada un.

En premi de que 'l servey municipalech es un verdader *bullit*.

Está projectada una combinació, segons lo ministre de la Guerra, de coronels de caballeria

¿De marina?

La caballeria de marina es l'únich cos d'exèrcit que pot salvar l'Espanya naufragada.

La caballeria de terra ja ha fet ayguas.

Lo distingit primer actor y estimat amich nostre, Don Antoni Piera, ha sigut contractat pera la temporada próxima per la Empresa del Teatro Romea.

Felicitém á dita Empresa per son bon tacto, puig lo senyor Piera, á part de sas notables qualitats d'actor, posseheix un caudal de coneixements artístichs y literaris, no gayre comuns, per desgracia, entre 'ls actors d'aquesta terra.

FESTAS MAJORS

Tenim lo gust de participar á las societats recreativas y á tota classe de centres de poblacions ahont tinga de celebrarse festa major, que hem acabat de confeccionar en nostres tallers, un surtit inmens de artístichs cromos desde 'ls mes senzills y económichs als mes preciosos y elevats de preu, propis pera

PROGRAMAS, INVITACIONS

TITOLS de SOCI, de FORASTEK

y de ABONAT, etc., etc.

PREUS INCOMPENSIBLES

CARNETS DE TOTES CLASSES

LITOGRAFIA BARCELONESA de

RAMÓN ESTANY

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

L'EXPRESS DE SARRIÀ

¿Has anat may, lector meu
amb el tren de Sarrià?
Sí? Donchs e s' digne de planye.
No? Donchs creu; no hu probis pas
Alló no es tren, ni tartana;
alló, es una orga de gats
que no pot anar ni ab rodas,
encare que 't semb'i estrany.
Jo, que per la meva pega,
cada dia amunt y avall
vaig y vinch, puig visch á fora,
perque 'ls ayres son mes sans
que á ciutat, hont tinch la feyna;
jo que fá mes de dos anys
pujo y baixo, cada dia,
amb aquet tren especial,
no puch menos d'advertirte
que si algun dia te 'n vas,
verbi-gracia, á Vall-vidiera,
á Pedralbes, ó á Sarrià
y agafas el tren *modelo*...
't recomano qu' avants...
procuris fer testament
si tens un pare l de napsi
¡Quin tren; caballers, qui 'n tren....
mes p'è de comoditats!
¡Aquet si que 's de recreyo!

Devegadas me hi trovat
que plou, y per no mullarme,
agafo 'l carril... mes, ¡ay!
á dintre 'l cotxe, hi plou mes,
que no pas á fora 'l ras,
y tinch d'estendre 'l parayguas
si es que no vull pendre un bany.
Devegadas també passa
que al anarme 'n á sopar,
agafo 'l tren que d'aquí
surt á las nou, y... ¡mal llamp!
á las orze de la nit,
p'e de son, y mort de fám,
encare soch pe 'l camí...
La màquina s' ha espatllat
y... ¡nad! espera 't que 'n vingui
un' altre à treure 't del tanch
Las màquinas serà i vellas...
pero 'ls cotxes, son igual.
Las finestras sense vidres
quan aque s no son treacats,
fa que 'l pobre passatjer
al hivern quedi glassat.
Al mateix temps, quan es vespre,
y s' encenen els fanals,
se hi veu tan com... à las foscas,
de poca claror que fan.

Després; durant el trajecte,
de sustos y sobre-salts
no 'n vu'guin mes. Descarrila
sovint; aixafa caballs;
are s' atura una mica;
are se 'n baixa volant;
y no se si ho fa la via
que 'l tren dona tals sotrachs,
que 'l pobre que fa poch rato
ha meojat, sens caps empaig...
descambia la pesseta,
en menos que canta un gall.
Dèl demés, tot marxa al pelo;
tenen molt bon personal,
sobre tot els conductors,
son atents... amb els que van
de primera ó de segona;
pero amb els demés mortals
que no gas'ém aquet luxó...
ens tractan com la virám,
crech qua 't dono ja prous datos;
amb aixó lector, ja ho sabs:
no vagis amb aquet tren...
¡ni que te hi pórtin de franch!

LUIS G. SALVADOR.

SANT JAUME, PATRÓ D' ESEANYA

Sant Jaume veu l' increment
paràssit de la Nació;
y obrantne molt santament,
nos deixa perpétuament,
no volguent fer de... Patró.